

SAMMANFATTNING METODUTVECKLING BRANDSYN – SEMINARIER

FoU RAPPORT P21-159/96



**RÄDDNINGSG
VERKET**

SAMMANFATTNING METODUTVECKLING BRANDSYN - SEMINARIER

Rapporten är utarbetad av:

Mette Lindahl-Olsson, Enheten för brand och räddning, tfn 054-10 41 27

1996 Statens räddningsverk, Karlstad
Räddningstjänstavdelningen,
ISBN 91-88890-46-5

Beställningsnummer P21 -159/96
1996 års utgåva

Abstract

Development of Methods – Fire Inspections – Seminars

After the investigation of new methods in fire inspections (FOU REPORT P21-139/96) it became necessary to discuss the results with those who work with fire inspections. Opinions from the discussions and suggestions for the future work are represented in this report. The “main problem“ for a fire inspector is how to market the “fire-safety mission“. The answer to the question how to develop fire inspections is therefore to motivate the owners and holders to work with fire safety themselves. Fire inspectors must be able to develop their competence, all parties concerned have to cooperate and the support from those in power have to increase through an effective system of support and feedback as well as offering training.

Keywords: fire inspection, fire protection

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Fredholms förslag till utveckling	2
Grupparbetsuppgifter vid seminariedagarna	3
1. Medvetenhet hos ägare/innehavare	4
2. Kompetens- och verksamhetsutveckling	6
3. Målstruktur för den förebyggande verksamheten	7
4. Integrering av räddningstjänstens verksamheter	8
5. Sammanhållande begreppssystem	9
6. Hur kommunernas riskinventeringar och riskanalyser kan användas i det förebyggande arbetet	10
7. Räddningstjänstlagen och dess gränsdragningar samt förhållandet till annan verksamhet på kommunal regional och central nivå	11
8. Modell för fördjupad och systeminriktad brandsyn eller risk- och skyddsanalys	12
Sammanfattade intryck från grupparbeten	13
Reflektioner	13
Förslag på arbetsinriktningar för Räddningsverket	14
Bilaga 1	16
Bilaga 2	24

Sammanfattning

I februari 1995 fick Lars Fredholm Räddningsverkets uppdrag att studera dagens brandsyneverksamhet och metoder att utveckla densamma. Fredholms resultat redovisas i FoU rapport P21-139/96 "Metodutveckling Brandsyn, brandsyn, tillsyn, ägaransvar -En utredning om möjligheter att utveckla brandsyn."

I uppdragsformuleringen fanns en mening som tjänade som övergripande mål för studien: "I studien skall presenteras förslag på fortsatt inriktning och metoder för brandsyneverksamheten på kort och lång sikt utifrån omgivande faktorer och optimalt utnyttjande av resurser."

De förslag till fortsatt inriktning av det förebyggande brandskyddsarbetet och metoder för brandsyneverksamheten som föreslås i slutrapporten beslutades under arbetes gång föras ut via ett antal seminarier runt om i landet. Fem seminarier hölls i mars-april 1996 på Räddningsverkets skolor i Rosersberg, Revinge, Sandö, Skövde och i Karlstad. Totalt deltog ca 250 personer från räddningstjänster, länsstyrelser och företag vilka alla bidrog med värdefulla synpunkter för framtida arbete.

Under de senaste 10 åren har brandsynen utvecklats från att till största delen vara inriktad på tillsyn av tekniska brandskyddslösningar till att i ökad utsträckning omfatta organisatoriska och mänskliga aspekter samt att se till objektets helhetslösning avseende brandskyddet. Objektets eget brandskyddsarbete, personalens kompetens, förutsättningar att förebygga brands uppkomst och att själva göra en första insats har fått ökad betydelse.

Brandsynförrättarnas största "problem" som det beskrivs i Fredholms utredning och vilket också framgick vid seminarierna är att sälja in "brandskyddsbudskapet" hos objektens företrädare, att få ägare eller innehavare intresserade att själva arbeta med sitt brandskydd och att motivera varför brandsyn utförs.

De flesta brandsynförrättarna anser att de har tillräcklig kompetens för att utföra brandsyn i dag. Från objektens sida ges dock uttryck för att räddningstjänstens personal inte har tillräcklig kompetens och helhetskunskap om företagandets villkor. Försäkringsbolagen menar att räddningstjänsterna i huvudsak hanterar personsäkerhetsaspekter men att de inte i tillräcklig utsträckning tar hänsyn till egendomsskyddet och att de inte samordnar sin brandsyn med försäkringsbolagens verksamhet. De olika intressenterna har således olika uppfattning om varandras roller och betydelse för verksamheten. Gemensamt för alla parter är önskemål om en utvecklad och fördjupad procedur beträffande brandsynen.

På frågan hur brandsyn kan utvecklas och förbättras framgår vikten av att öka ägarens medvetenhet och förståelse för brandskyddsproblematik samt att ägare/innehavare själva bör ha former av interna säkerhetsorganisationer och internkontroller. Dessutom bör brandsynförrättare erbjudas mer utbildning eller vidta åtgärder för att höja sin kompetens för särskilt komplicerade objekt. Samarbetet över olika gränser är också viktigt och bör utökas liksom stödet från centrala myndigheter med erfarenhetsuppföljning och vidareutbildningar.

Fredholms förslag till utveckling

Lars Fredholm utgår från två grundvärderingar i sina förslag på utvecklingsåtgärder. Den ena är att "rida på rådande trend", att brandsynen utvecklas till att omfatta kontroll av organisatoriska, helhetsinriktade aspekter och kvalificerade analyser med utveckling av den förebyggande verksamheten i vid mening. Den andra är att understödja de kommunala möjligheterna och "hungern" efter att utveckla sig, dvs ge dem stöd och kraft att kunna arbeta med utvecklingsarbete och forma effektiva arbetsformer.

Utifrån ovanstående grundvärderingar föreslår Fredholm sju kraftsamlingsinriktningar:

1. Ägare och innehavare

Skapa medvetenhet om brandskyddsproblematik och vikten av att ägare/innehavare tar löpande ansvar för sitt brandskydd.

2. Kompetens och verksamhetsutveckling

Skilja på elementär och fördjupad brandsyn liksom på kompetenskrav för brandsyn på olika grad av komplicerade objekt

3. Tillsynsrutiner

Analysera och klara ut strukturerna för det kommunala tillsynsansvaret enligt räddningstjänstlagen.

4. Målstrukturer

Utveckla och förbättra den kommunala målstrukturen om förebyggande verksamhet inom räddningstjänstlagens ansvarsområde och dess användning

5. Understöds -och erfarenhetsuppföljningssystem

Skapa utbildningsmöjligheter, kontakter och samordning, former att samla, analysera och återge erfarenheter samt fånga upp och omsätta forskningsresultat till användbar kunskap.

6. Integrering av räddningstjänstens förebyggande och operativa verksamheter

Utnyttja samtlig personal i den breda förebyggande verksamheten via informations- och utbildningsaktiviteter, alla behöver inte vara utsedda brandsynförrättare.

7. Sammanhållande och fungerande begreppssystem

Skapa ett begreppssystem för hela den förebyggande verksamhetens hantering som kan hjälpa räddningstjänstens aktörer formulera mål, prata med varandra på olika nivåer, prata med politiker, utforma organisationen och verksamheten samt att utveckla och förändra rådande praxis.

Att utveckla en modell för fördjupad och systeminriktad brandsyn eller risk- och skyddsanalys med tillhörande rutiner i praktiken samt kompetens för att genomföra arbetet ser Fredholm som ett av utredningens huvudförslag.

Grupparbetsuppgifter vid seminariedagarna

Seminariedagarna inleddes med att Lars Fredholm presenterade sin utredning och sina förslag till kraftsamlingar. Därefter arbetade deltagarna i mindre grupper med frågeställningar i ämnet. Detta för att på ett avspänt sätt försöka fånga synpunkter på utredningen, trender från ”verkligheten” samt kunskap och goda idéer från deltagarna. Grupparbetena redovisades och det gavs möjlighet att ställa frågor innan Räddningsverkets representant summerade dagens intryck och presenterade den tänkta fortsättningen på verkets arbete. Svenska Brandförsvärsföreningen vilka deltog med en representant vid varje seminarium presenterade slutligen sitt ”paket” internkontroll.

Varje grupp fick i uppgift (grupparbetsuppgifter se bilaga 1) att diskutera ett av nedanstående teman med frågeställningar som byggde på utredningens förslag:

1. Hur skapas medvetenhet om brandskyddsproblematik och ansvar hos ägare och innehavare?
2. Hur kompetens- och verksamhetsutveckling bör se ut för räddningstjänstens personal som arbetar med förebyggande verksamhet. Såväl behovet av kompetens hos framtida brandsynerförrättare, kundens förväntningar och hur kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte skall kunna ske i framtiden.
3. Hur tydliga och väl genomtänkta mål kan användas som instrument för att styra och utvärdera kommunens förebyggande verksamhet, hur man kan arbeta med målstyrning inom den förebyggande verksamheten och hur målstrukturen kan användas i det vardagliga förebyggande arbetet?
4. Hur integrering av räddningstjänstens förebyggande och skadeavhjälpande verksamheter bör ske.
5. Hur ett sammanhållande begreppssystem för den förebyggande verksamhetens hantering skulle kunna se ut.
6. Hur kommunernas riskinventeringar och riskanalyser kan användas i det förebyggande arbetet och vilken relation som finns i dag respektive i morgon mellan riskhanteringsarbetet och brandsyneverksamheten.
7. Hur ser räddningstjänstlagen och dess gränsdragningar ut för den förebyggande verksamheten, för tillsynen samt i förhållande till annan verksamhet på kommunal, regional och central nivå.
8. Hur kan en modell för fördjupad och systeminriktad brandsyn eller risk - och skyddsanalys för vissa typer av objekt och elementär brandsyn för mindre komplicerade objekt se ut.

Det diskuterades livligt och många erfarenheter byttes i grupperna. Svar och synpunkter redovisades sedan för alla seminariets deltagare vilket ledde till ytterligare diskussioner. På grund av det begränsade deltagarantalet i Sandö användes bara de fyra första grupparbetsuppgifterna där. Samtliga gruppers synpunkter summeras nedan fråga för fråga.

1. Medvetenhet hos ägare och innehavare

Ägare/innehavares inställning till brandskyddsfrågor upplevs som varierande beroende på objekt, större företag är oftast mer intresserade men det beror även på företagskultur och arbetsledning. Brandskyddsbudskapet bör marknadsföras genom att nå människor och öka deras förståelse för brandskyddsproblematiken där information och utbildning är nyckelord. Via förankring hos ledningen på objektet, via ödmjukhet hos brandsyneförrättare utgående från företagets förutsättningar och riskbild samt genom att motivera med ekonomiska resonemang kan hela företaget och de anställda motiveras och att deras kunskap bör tas till vara vid brandsynen.

I Rosersberg tolkades "elementär" brandsyn som traditionell brandsyn enligt gällande lagstiftning medan "fördjupad brandsyn" skulle vara enligt lagen samt lite till, som utbildning av personal, insäljande av ett helt paket, systemtillsyn el. dyl.

I Sandö beskrevs den "elementära" brandsynen som teknisk konkret kontroll medan "fördjupad" brandsyn bör utgå från "riskanalys/r" att bli engagerade i brandskyddsarbetet. Av ägare/innehavare kan man lära sig verksamheten, personalen, processen, dess risker, rutiner och lära sig av deras erfarenheter från tillbud och bränder.

Internkontroll av brandskyddet förekommer enligt grupperna inte så utbrett i dag. Räddningstjänsten skulle, utöver brandsynen, kunna utbilda ägare/innehavare i internkontroll av brandskyddet. Här har räddningstjänsten en "missionsuppgift" att sprida intresse. Via utbildning och differentierade brandsyneavgifter och taxor eller via bonussystem skulle ägare/innehavare kunna uppmuntras att arbeta aktivt med sitt brandskydd. Alla grupperna menade att det finns mycket att lära av företagen avseende ekonomiska resonemang, deras produktion iskinventering" på objektet. Där bör hänsyn tas till organisation, struktur, kompetens, produktion m.m. för att resultera i en programplan som görs upp för brandskyddet. Problemet blir att dra gränsen mellan myndighetsarbete och konsultarbete. Guppens förslag blev att sluta brandsynen då programmet fastslagits.

I Revinge gjordes tolkningen att begreppet "elementär" brandsyn står för teknisk brandsyn medan "fördjupad" brandsyn står för brandsyn av allt som har med förebyggande skydd utifrån räddningstjänstlagen och räddningstjänstens kompetens att göra. Gemensamt för alla grupper var att satsningar bör ske på att fördjupa brandsynen, objektsanpassa den samt att ställa upp med "rätt" kompetens från räddningstjänstens sida. En förutsättning för att kunna "fördjupa" brandsynen är dock att objektet själv arbetar aktivt med sitt brandskydd så att inte räddningstjänsten tar deras ansvar.

Huruvida begreppet brandsyn är dags att skrota rådde det delade meningar om. I Rosersberg menade man att begreppet brandsyn var dags att slopa och en bredare verksamhet införas genom att sluta avtal där brandsyn, utbildning, övningar m.m. kan ingå och genom att ägaren tar kontakten och beställer sin brandsyn likt bilprovning. Dessutom bör SRV stödja kommunerna att arbeta brett förebyggande och verka för att Sverige följer Norges dimensioneringsregler för förebyggandepersonal.

I Sandö tyckte deltagarna att begreppet brandsyn skulle skrotas först när man kunde hitta något bättre begrepp, vilket torde vara svårt. Brandsyneverksamheten bör dock ses i ett större perspektiv än i dag, även samhällsekonomiska aspekter bör beaktas.

I Revinge menade man att det är dags att bredda det brandskyddsforebyggande arbetet till att omfatta en bredare verksamhet än den "traditionella" brandsynen. En sådan verksamhet skulle i så fall kunna drivas genom intern brandskyddskontroll, temabrandsyn och eventuellt genom företagspaket.

Räddningsverkets roll i det hela bör vara vägledande, att initiera grupper och erfarenhetsutbyte samt att "skärpa sig" och ha mer kontakt med räddningstjänsten för att efterhöra behoven. I Sandö framfördes att Räddningsverket bör verka för en enad policy för brandsyneförrättares agerande, rekrytering, praktiska förutsättningar och verka för att andra egenskaper än fysiska värdesätts vid rekrytering till räddningstjänsten.

I Revinge framfördes vidare att det finns för lite koppling mellan brandsyn och internkontroll. Det är viktigt att det finns brandskyddsansvariga på företagen, att de anställda informeras, att rätt checklista används till rätt objekt, att företagen på sikt verkligen tar sitt ansvar och att räddningstjänsten visar intresse för checklisten, verksamheten och det interna brandskyddsarbetet vid brandsyn. Dessutom behövs en ständig information till företagen.

I Karlstad framfördes att Räddningsverket borde ge räddningstjänsten ett "kompetenspaket" i marknadsföring i alla kurser för att räddningstjänstens kunskaper om brandskydd skall kunna marknadsföras. Hur brandsynens resultat blir beror av tre delar, relationsbiten (hur kompetensen lyckas säljas in), själva myndighetsutövandet och den kunskap man har med sig "hem" efter brandsynen. Hur väl man lyckas genomföra brandsynen beror alltså i hög grad på brandsyneförrättarens förmåga att marknadsföra budskapet.

I Skövde framfördes att kvalitén på brandsynen ökat sedan man kunnat börja ta betalt för den och kostnaden har även gjort att innehavarna har fått högre förväntningar på vad som skall göras vid en brandsyn. Får de betala vill de ha något bra ut av det. Vidare talades om att den som går med på brandsynen kanske inte alltid bör vara den som sitter i toppen, utan någon på en "lagom" nivå. På en skola kan det t.ex. vara en vaktmästare som befinner sig där varje dag. Om det uppstår några brister kan han förmedla det vidare till räddningstjänsten. Han kan bli en "räddningstjänstens man". Slutligen ville gruppen i Skövde ha mer av SRV. Enligt Myhlback skulle SRV satsa på forebyggande, men de tycker inte att de har märkt så mycket utav detta ännu. Förr i tiden gavs det ut många råd och föreskrifter om olika saker. Räddningstjänsterna vill ha det igen.

Vid samtliga seminarier framfördes önskemål om att Räddningsverket bör vara mer aktiva, utåtriktade och stödja räddningstjänsterna i deras arbete.

Tips från Sandö: Sälj in brandskyddsbydskapet redan hos våra 6-åringar som sedan lär sina föräldrar som ju arbetar någonstans, barnen blir kanske företagsledare med tiden.

2. Kompetens- och verksamhetsutveckling

Gemensamt för alla grupper var att man efterlyste fler fortbildningstillfällen. Önskemål framfördes om att Räddningsverket bör anordna mer förebyggandeutbildning och olika former av forum för erfarenhetsutbyte, som dessa seminarietillfällen. Dessutom är det viktigt med regionala träffar och olika former av nätverk.

I Rosersberg framförde gruppen att stora förändringar i sättet på vilket brandsyn utförs skett de sista 10 åren, förut var det vanligt att det stod UA (utan anmärkning) på protokollet medan "kunden" i dag nästan kräver att åtminstone få några anmärkningar eller råd.

I Skövde konstaterade gruppen att brandsynen oftast utförs enligt praxis, man följer reglerna och vidmakthåller den skydds nivå som finns utan att gå in på policydiskussioner om högre brandskydds nivå. Förväntningarna hos "kunden" blir heller inte så stora. Utvecklas brandsynen till systembrandsyn kräver det kunskap om företaget, processen och produktionen, kunskaper i förlopp och dimensionering, stor analysförmåga samt "social" förmåga att kunna plantera in säkerhetstänkandet i företaget. Med hjälp av systembrandsynen kan brandskyddet optimeras och genom flexibilitet kan skyddet ändras beroende på vilka risker som tillkommer. Systembrandsyn kräver engagemang av alla.

Dagens utbildningssystem för brandsyneförrättare förefaller ganska bra, uttryckningserfarenhet och ett stort mått av sunt förnuft behövs vid brandsyn varför dagens "utbildningsstegen" inte bör förändras allt för mycket, snarare byggas på för att klara vissa komplicerade objekt. Objektens risknivå bör "matcha" brandsyneförrättarens kompetens, eventuellt bör man samverka om vissa kompetenser eller satsa på certifiering. Kontinuerlig fort- och vidareutbildning inom området i Räddningsverkets, Boverkets och egen regi är nödvändig konstaterades i Revinge.

Det framfördes både i Rosersberg, Karlstad och Skövde att man i framtiden bör titta lika mycket på personers fallenhet och förmåga i arbetet som på rena yrkeskunskaper. Att mer förebyggandeutbildning bör in på alla grundutbildningar ända från brandman deltid var alla grupper överens om. Då kan hela personalen nyttjas i det breda förebyggande arbetet, alla skall dock inte utbildas till brandsyneförrättare.

I Skövde ställdes frågan om vi besiktigar rätt saker. Brandsynen i dag inriktar sig huvudsakligen på personskydd medan egendomsskyddet har underordnad roll. Ser man sedan till var människor omkommer, nämligen i hemmen, kan man fråga sig om dessa skall kontrolleras. I Sandö diskuterades livligt huruvida "annan brandsyn" skulle kunna utföras i vissa bostäder.

Kunskap och erfarenheter som hämtas hem vid brandsyn bör i större omfattning utnyttjas i övrig verksamhet och lämnas vidare t.ex. via orientering på objekten, fotografering, insatsplanering och genom att ibland ta med någon ur styrkan vid brandsynen. I småkommuner är ofta brandsyneförrättaren räddningsledare också medan det i större kommuner blir mer och mer specialisering. I Stockholm finns funktionen jourhavande brandinspektör vilket representanterna därifrån ville flagga för.

Alla grupper var överens om att förebyggandekunskaper är viktiga för att kunna göra taktiska bedömningar vid bränder i byggnader. Grupperna såg också erfarenheter från brandutredningar som värdefullt. Något system för spridande av erfarenheterna via datasystem som Räddningsverkets RIB el. dyl. efterfrågades också.

Räddningstjänstens kunskaper om gällande lagstiftningar diskuterades också vid ett par av seminariedagarna. Deltagarna framförde att man ville ha tolkningar om gränsdragningar för om det t.ex. är skäligt att kräva brandvarnare i bostäder utanför tätorten. Det konstaterades att kommunerna måste våga dra ärenden inför prövning så att vi får prejudikat. Alla var överens om att kunskap om lagstiftning ofta saknas och att mer lagstiftning bör in i samtliga utbildningar.

I Karlstad framfördes att både allmänhet och företag har stort förtroende för räddningstjänsten och den kunskap som företrädarna besitter, det gäller att förvalta förtroendet även i framtiden och vara noga med att hålla isär olika roller som t.ex. myndighetsutövare och konsult.

3. Målstruktur för den förebyggande verksamheten

Generellt kan konstateras att många, i själva verket de flesta kommuner, saknar tydliga mål för sin verksamhet. Frågan med mål upplevdes som svår då de flesta normalt inte arbetar så. Mål finns oftast inte uppsatta varken på kort eller lång sikt.

I Skövde framfördes att i de kommuner som har mål uppsatta är målen i huvudsak inriktade mot t.ex. antal brandsyner och de är oftast ekonomiskt relaterade eller knutna till projekt. Önskvärt vore att kvalitativa, mätbara mål sattes upp vilka sedan verkligen utvärderades. I så fall kan de användas för att styra inriktning av åtgärder, prioritera verksamheter och dimensionera resurser.

Deltagarna efterlyste hjälp från SRV med rekommendationer, verktyg, modeller och instrument för hur mål sätts upp, vad de skall syfta till och hur de kan utvärderas. I Revinge ställdes frågan om det går att ta fram reella konkreta mål för den förebyggande verksamheten och om de går att följa upp. Räddningsverket ansågs vara för passiva i frågan.

I Karlstad menade gruppen att här behövs utbildning och mycket finns att hämta från industrin. Verksamhetsmålen bör styra ekonomin och kvalitén i stället för tvärt om. Det framfördes att målen måste vara både visionära och nedbrytbara för att kunna följas upp praktiskt. Från Falun gavs intressanta exempel på deras arbetssätt för att skapa ”en risk och skyddsmedveten generation”. (Falun dessutom är utsedd till Säker och trygg kommun enligt WHO:s mål)

I Sandö påtalades vikten av tillförlitlig statistik och intresse på alla nivåer. Genom att avdramatisera, konkretisera, ansvarsfördela och hela tiden göra återkopplingar och sätta upp delmål menade gruppen i Sandö att mål för verksamheten borde stimulera alla på kåren att arbeta i den riktning man bestämt.

I Rosersberg gav gruppen exempel på övergripande mål för den förebyggande verksamheten som att minska skador och dödsfall vid bränder, att minska behovet av insatser från räddningstjänstavdelningen, att kunderna är nöjda och ser nyttan med räddningstjänstens förebyggande verksamhet, att rådgivning och utbildning är så billig som möjligt (gratis?) samt att minska kostnaderna för bränder ur det kommunala perspektivet.

4. Integrering av räddningstjänstens verksamheter

På frågan om det är vanligt med integrering av förebyggande och skadeavhjälpande verksamheterna svarade samtliga grupper att det tyvärr är relativt ovanligt. Man talar mycket om det men verkligheten är en annan. Integreringen förefaller naturligt nog vara vanligare i mindre kommuner där alla "sysslar med allt" och mindre, till och med minskande, i stora kommuner där många specialiserar sig på t.ex. bara utryckningstjänst.

I Rosersberg framförde en grupp att ökad samordning skulle kunna komma till stånd genom utbildning av samtlig personal både på lokala och centrala befattningar. Förebyggande frågor bör bli en naturlig del för alla. Man sa sig dock inte vara mogna att ta bort avdelningsansvar inom räddningstjänsten men avdelningarna bör integreras, frågor samordnas och den operativa personalen bör få förebyggandeutbildning och tvärt om. I Sandö gav en grupp exempel på hur man integrerar i Sundsvall-Timrå; Varje skift utför brandsyn på 4 enklare objekt årligen, brandmästarna utför brandsyn (ej delegation att förelägga) och brandmännen utbildar barn. Vikten av att "släppa in" all personal i det förebyggande arbetet och att öka samtlig personals förståelse för andras arbetsuppgifter diskuterades också. I Revinge ville man föra ut brandskyddsarbete på skiften, enkla objekt fullt ut. I Karlstad framfördes att obligatorisk växelverkan i tjänsten enligt olika modeller kunde vara ett sätt att öka samordningen. Det kan dock inte ske förrän individerna känner nyttan med samordningen och den ökade kunskapen. I Skövde påtalades deltidarna som resurs då de känner till företag, samhället och brandkåren vilket borde utnyttjas. Vidare kan ökad samordning nås via kompetensutbildning för alla.

Som eventuella hinder för samordning nämndes bland annat tidsbrist, ambitionsnivå, eldsjäl, revirtänkande, lämplighet, kompetensbrist, heltid kontra deltid, organisationskultur, jäv, "historiskt arv", bristande intresse, personalmotstånd och att hålla insatstider.

För att göra hela kåren intresserad av förebyggande arbete bör man låta fler bli delaktiga i arbetet, tydliga mål bör sättas upp, ledningen måste vara intresserad och mer förebyggande måste in i samtliga grundutbildningar. Dessutom krävs morötter som t.ex. glesbygdsprojektet "knacka dörr" vilket gett lite pengar i Ånge kamratförenings kassa.

Det påtalades flera gånger att många felaktigt gör ett likhetstecken mellan förebyggande och brandsyn. Förebyggande är också rådgivning, information, utbildning, insatsplanering och mycket mer, i vilket all personal bör vara behjälplig. Förutom att räddningstjänsten får ökad vi-känsla, bättre objekts- och personkännedom, kunskapsöverföring och erfarenhet borde samhället tjäna på att fler förebygger bränder och andra olyckor.

Formell brandsyn, förutom enklare objekt, bör enligt de flesta deltagarna utföras av särskilda brandsyneförrättare även i framtiden, medan övriga förebyggande uppgifter som information, utbildning, viss kontroll och planläggning kan utföras av "alla".

Genom integrering av kårens verksamheter kan samordningsvinster erhållas i form av kompetenshöjning av all personal, flexibla styrkor, samhörighet, kunden får mer för pengarna och fler får objektskännedom. Det borde enligt deltagarna också leda till ekonomiska vinster i form av lägre kostnader för bränder och effektivare kompetensutnyttjande. I Revinge ställdes frågan om det är lönsammare att investera i utbildnings- och informationsmateriel än i teknik och utrustning.

Enligt gruppen i Rosersberg har intresset för förebyggande arbete inom kåren ökat bl.a. för

att personalen utbildats och att yngre personer kommit in. Gruppen i Sandö hade dock inte märkt något ökat intresse inom kåren. På politikernivå hade ingen märkt något ökat intresse. Däremot har företag och allmänhet blivit mer medvetna och det finns ett stort sug på utbildnings och informationssidan. Många ansåg att information till familjer bör gå via barnen.

Exempel på lösningar som leder till ökad integrering är enligt gruppen i Rosersberg att utföra brandsyn med skiften, att utbilda skiftpersonalen samt att ge skiften olika ansvarssområden. Antingen geografiskt eller verksamhetsinriktat där de sedan kan bedriva utbildning. Sundsvall-Timrås sätt att arbeta omnämndes i Sandö som ett gott exempel. I Revinge föreslog man att något övningspass deltid per grupp skulle bytas mot information till kommuninnevånarna.

På frågan om vilken roll Räddningsverket bör ha i utvecklandet av den förebyggande verksamheten svarade flera att verket bör vara ett bollplank som bör stötta bättre med erfarenhetsåterföring och fler allmänna råd. Fler träffar som dessa seminarier i verkets regi efterlystes. Vidare efterlyses mer utbildning på alla nivåer och förebyggande avsnitt bör finnas i all utbildning. Kompetensutveckling bör ske vad gäller klassningsplaner för brandfarliga och explosiva miljöer och elrisker menade Sandögruppen. I Rosersberg framfördes att verket måste våga ha en åsikt och våga ta risker med generella regler och tolkningar och säga en del i byggsammanhang.

5. Sammanhållande begreppssystem

Frågan om hur ett sammanhållande begreppssystem för den förebyggande verksamhetens hantering kan se ut visade sig svår att besvara.

I Rosersberg diskuterade en grupp bl.a. integrering och ansvar. När vi pratar om integrering menar vi enligt gruppen en utökning, att utryckningssyrkan också skall jobba förebyggande och då får prioritera bort andra uppgifter. Däremot menar vi oftast inte att de få som arbetar förebyggande också skall jobba med andra frågor. Gruppen menade också att kommunen enligt 41 § skall fördela ansvaret mellan förvaltningarna som i sin tur bör samverka. Gruppen menade att beteckningen "brandsyn" bör behållas då det är ett inarbetat varumärke, däremot kan begreppets betydelse förändras. I annat fall måste man hitta någon ny "unik" beteckning i framtiden.

Gruppen i Revinge efterlyste ett lexikon där olika begrepp förklaras då man menade att det råder oenighet mellan olika aktörer. I övrigt bör ökad samverkan och träffar som denna leda till större enighet.

Gruppen i Karlstad menade att Lars Fredholms bild i slutrapporten säger mycket men att den behöver brytas ner för att förstås. Exempel gavs på en "önskebild" över riskhanteringsprocessen för att förtydliga verksamheten för t.ex. politiker. "Samordnad tillsyn" nämndes som förslag på "knutpunkt" men frågan är om det är bra för verksamheten och om ansvar ramlar mellan stolarna.

I Skövde efterlystes en modell som likriktar olika myndigheters sätt att agera. Räddningsverkets roll bör vara att inhämta fackkunskap från verkligheten och sedan sprida den vidare via råd och anvisningar och via utbildning. Gruppen menade att begreppet "brandsyn" kanske har tjänat ut och bör ersättas med "tillsyn" vilken i sin tur bör göras behovsanpassad och fristerna bör kunna ändras lokalt.

6. Hur kommunernas riskinventeringar och riskanalyser kan användas i det förebyggande arbetet.

Gruppen i Rosersberg menade att i de flesta fall har riskanalyserna utförts av en person, mer eller mindre med tvång. I bästa fall har de använts för att motivera insatsstyrkan men analysen har sällan varit förankrad inom kåren eller i kommunen. I framtiden hoppades man kunna arbeta mer tillsammans inom hela kommunen med att ta fram inriktningen. Då skulle användningsområdet kunna vara underlag för att analysera orsaker och bränder i vissa områden, som styrmedel för räddningstjänstens verksamhet samt som styrmedel mot politiker, företag m.fl. Gruppen framförde att räddningstjänstens roll mer och mer har blivit förebyggande och mer i form av systemtillsyn. Detta förutsätter dock att företagen arbetar med internkontroll. Positiva erfarenheter som lyftes fram var att knyta avtal med företag att dokumentera, analysera och ge förslag till åtgärder avseende deras brandskydd så som Solna-Sundbyberg gjort med Karolinska sjukhuset och Västerås med ABB.

I Revinge framförde gruppen att det råder en hel del begreppsförvirring och alla känner olika saker för begreppen. Riskhantering upplevs dock som övergripande begrepp medan kommunal riskanalys är en grovanalys. Gruppen menade att målet med riskanalysarbetet är att få en rätt dimensionerad räddningssyrka och att upptäcka och eliminera risker innan olyckan händer. Kommunen har ansvaret för arbetet vilket oftast delegeras till räddningstjänsten. Räddningstjänsten samarbetar sedan i varierad utsträckning med andra förvaltningar. Ofta finns en kommunal riskgrupp. Man har dock svårt att finna direkta ekonomiska fördelar som kan användas som skäl till att satsa mer på riskarbete. Riskanalysen används i dag som underlag i räddningstjänstplanen och övriga förvaltningar tar del av den.

I Karlstad framfördes att arbetet varierar i kommunerna både till innehåll, utförande, förankring och vilka som deltar. Arbetet behandlar det man redan vet och det sker inte alltid systematiskt. Syftet med arbetet är att använda det till dimensionering av räddningstjänsten, till planärenden, för att medvetandegöra om risker och i enstaka fall vid tillämpningen av räddningstjänstlagens 41§ och 43§. I dag rapporteras arbetet och placeras sedan i bokhyllan. Gruppen tror inte att man jobbar på rätt sätt i dag. Resultaten av riskanalysarbetet borde användas för att finna en målsättning/inriktning av det förebyggande arbetet och som informations- och beslutsunderlag. Det bör vara ett brett deltagande i arbetet och det borde inte vara någon avslutande process. Gruppen menade att Räddningsverket bör utveckla en bra modell, sprida exempel och utvärdera det som sker. Ett bra exempel på riskanalysarbete hämtades från Hagfors där riskanalysen används som ingångsvärde i översiktsplanarbetet. Riskanalysen är utförd av räddningstjänsten men har remitterats till övriga förvaltningar.

I Skövde konstaterade gruppen att arbetet med riskanalyser i kommunerna är mycket varierande. Resultaten som oftast arbetas fram inom en arbetsgrupp används som underlag för samhällsplanering och för dimensionering av räddningstjänsten men det har förmodligen liten användning i övrigt. I framtiden ville man ha stöd och hjälp så att riskanalysen kan användas som "ett levande dokument" och det förebyggande arbetet bör ges en större tyngd. Riskanalysen sköts enligt gruppen i regel vid sidan om ordinarie verksamhet men det bör integreras i framtiden. Gruppen menade att Räddningsverket har en nyckelroll och bör ge mer utbildning, information och stöd i det förebyggande arbetet och i arbetet med riskanalyser.

7. Räddningstjänstlagen och dess gränsdragningar samt förhållandet till annan verksamhet på kommunal, regional och central nivå.

I Rosersberg tyckte gruppen att det vore naturligt att kombinera flera lagstiftningar vid brandsyn och tillsyn. Räddningstjänsten bör komma in tidigt i byggprocessen då det torde vara svårare med skälighet då huset redan är byggt. Lagen om brandfarliga och explosiva varor bör tillämpas hårdare än plan- och bygglagen (PBL) för t.ex. varuhus. Då brand är en del av arbetsmiljön menade man att arbetarskyddslagstiftningen också kan komplettera.

När det gäller myndighetsroll kontra konsulting kan det bli konflikt vid brandsyn på objekt där man själv varit konsult. Risken för jäv kan dock lösas genom samverkan över kommungränserna. På frågan om möjligheten att vidga räddningstjänstens ansvarsområde svarade gruppen att ledstjärnan bör vara att uppgifterna ligger i linje med verksamhetsområdet. Konflikt kan uppstå där polisjobb tas av brandkåren som t.ex. trygghetslarm och ambulanslarm i glesbygden men vaktsyrkorna skulle t.ex. kunna göra brandsyn i bostadsområden och barnstugor. Gruppen påpekade att räddningstjänstens arbetsområde och förutsättningar skiftar mellan glesbygd och tätort. Avslutningsvis framförde gruppen att Räddningsverket bör ha en samordnande funktion för brandsyneförrättare.

I Revinge ställde gruppen frågorna; vad önskar samhället och vad vill samhället uppnå med kontrollen? PBL ställer lokaliseringskrav, brandsynen prövar verksamheten och samhället definierar i vilka lokaler vi vill ha kontroll. Tillståndsplikt skulle kunna gälla för olika lokaler genom dokumentation som sedan utgör underlag för brandsynen. Dokumentationen blir suverän för offentliga lokaler vilka också borde ha föreståndare. Samhället bör styra upp den skäligen säkerhetsnivån tyckte gruppen.

I Karlstad framförde gruppen att räddningsnämnden bör inkopplas från byggnadsnämnden i ett tidigt skede för teknisk rådgivning. Det kan bli svårt med jävsfrågan om man både konsulterar och kontrollerar varför gruppen inte tyckte att räddningstjänstens verksamhetsområde skall innefatta konsultrollen. Via internkontroll kan företaget få ett bättre brandskydd om dom själva tar ansvaret. Internkontrollen bör också leda till att brandsynen tar kortare tid och företagets kostnad blir lägre.

Diskussion uppstod om att många räddningstjänster på något sätt tagit på sig ansvaret för brandskyddet. Vi måste tydliggöra att ägare/innehavare har hela ansvaret. En gruppmedlem menade att om 10 år, då han är pensionär och sitter i sin båt och fiskar, får vi andra via överklagningar och rättsfall se var gränserna går för räddningstjänstens verksamhetsområde.

I Skövde diskuterades nya PBL och dess tillämpning livligt och det fanns många uppfattningar. Förvirringen om gränsdragningar har gett en tillfällig försämring men gruppen menade att på lång sikt kan det bli bra. Gruppen tyckte att Boverket borde informera bättre. Brandskyddet riskerar att hamna på en farligt låg nivå för att sedan rättas till via brandsynen. Frågan är när eventuella fel skall rättas till och hur lång tid det får gå. I mindre städer kan det vara problem, man försöker ge samma service men har svårt att hålla upp den egna kompetensen. I vissa fall vill man hjälpa till och blir bakbunden i stället för att hålla fingrarna borta. Det framfördes att många är ute och trampar ordentligt och de flesta räddningstjänster har långt kvar innan man bör vidga sin verksamhet. Extern utbildning,

information m.m. speciellt till barn och ungdomar är dock viktigt. Vad gäller olika roller menade man att SRV borde vara tydligare i sina budskap, Länsstyrelserna borde ha en viktig samordnarroll och kommunerna borde ha en helhetssyn inom kommunen och driva kommunal riskhantering (vilket dock betraktas som kostnadsruinerande). Gruppen menade att kunskapen om vad lagstiftningen innebär bör öka. Vad gäller internkontroll så behöver de mindre företagen hjälp på vägen genom utbildning, på större företag fungerar det bättre. Brandsyn kan, i alla fall vid uppstart och uppföljning, bedrivas i samverkan med andra myndigheter som Arbetarskyddsstyrelsen, Yrkesinspektionen samt miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna. På frågan om hur erfarenheter kan dras framfördes att man inte känner igen sig i den riksomfattande statistiken utan man måste jobba mer lokalt via noga planering, uppföljning och utvärdering. Slutligen framfördes att Räddningsverket bör "lägga ut rälsen", ge mer vägledning och höja kompetensen genom sammankomster och anordnande av konferenser.

8. Modell för fördjupad och systeminriktad brandsyn eller risk - och skyddsanalys.

På frågan om behovet av att revidera brandsynefristerna svarade gruppen i Rosersberg att man, förutom att skärpa fristerna vilket går i dag, också vill ha möjlighet att kunna förlänga dem. I Revinge tyckte gruppen att det känns fel att debitera vissa objekt samt att barnstugor, gruppboenden och kyrkor bör ha 4 års frist och lantbruk (>5 anställda) bör ha 6 års frist. I Karlstad tyckte gruppen att fristerna borde vara behovsstyrda och beroende av objektens brandskydd. Likadant tyckte gruppen i Skövde där man framförde att det är stora variationer mellan brandsyner och det är svårt att hinna med ofristade objektstyper. Detta p.g.a. arbetsbelastningen i övrigt och för att det inte ses som något krav eftersom det saknas föreskrifter. Alla tyckte att brandsynen bör bli mer objektsrelaterad. I Revinge ville man att styrningen av fristerna skulle bygga på objektets brandskydd, bra objekt premieras, internkontroll skulle ge längre frist och fristbeslut skulle vara allt från 0,5 år till 6 år. I Karlstad ville man ha behovsstyrda frister och i Skövde menade gruppen att hänsyn bör tas till personantal, företagets riskbild och internkontroll.

På frågan om vad man ansåg om Lars Fredholms förslag (sid 72-75 i hans slutrapport) att dela in objekt enligt problemkomplexitet A, B, C och D svarade gruppen i Rosersberg att man inte såg något nytt i det och att det därför skulle släppas. I Revinge tyckte gruppen att det var ett bra förslag där kontrollen av objektstyp A skulle kunna ske via egenkontroll och svarsblankett, objektstyp B via traditionell brandsyn och C+D via avtal om riskbearbetning. I Karlstad tyckte man också att det var ett bra utvecklingsförslag vilket kan göra det enklare att genomföra riktade "program". I Skövde tog gruppen också förslaget till sig och menade att förslaget för objektstyp A skulle vara ett enkelt sätt att lägga en grund för skyddstänkande och räddningstjänsten skulle komma med i övriga samhället. Småföretagare i objektstyp B skulle kunna nås via "starta eget-kurser" och gruppen tyckte att SRV kunde ta fram foldermaterial riktat till denna kategori. Via objektstyp B kan de problem som finns i kommunen identifieras. Vad gäller objektstyperna C och D är man nära systemtillsyn på en del objekt tack vare personkännedom och förtroende men det är svårt att nå mellanstora företag.

Rosersbergsgruppen var positiva till en fördjupning av brandsynen vilket sedan styr behovet av kompetens hos brandsynerförrättaren och brandsynefristen. Förslag gavs på att certifiera brandsynerförrättare efter kompetens via SWEDAC och stegra kompetenskraven för mer komplicerade objekt. Fortfarande skulle kommunen stå ansvarig då det hela byg-

ger på myndighetsutövning. Men för att klara arbetsuppgifterna i framtiden krävs samverkan via träffar som denna, regionmöten m.m. Revingegruppen ställde frågan; fördjupad brandsyn vad är det? Som myndighet utför kommunen legala brandsyner, avser "fördjupningen" teknisk rådgivning, riskanalys, utbildning och övning utanför myndighetsutövningen? Hur som helst ansåg man att kompetensen måste upp högre än förebyggande 1, minimum borde vara brandmästarutbildning med förebyggande 2 och en påbyggnadsutbildning. Kompetenskraven för kommunens brandsynerförrättare bör skrivas in i räddningstjänstplanen menade gruppen. I Karlstad framfördes att brandsyn är så rotat som begrepp att det kanske skall tas bort då "fördjupad brandsyn" inte är det samma som den traditionella brandsynen. Man föreslog att då det hela är en kundprodukt bör man höra med kunden vad systemet skall kallas för att få en "nystart". I Skövde framförde gruppen att vinsten av en fördjupad brandsyn är omätbar om det inte brinner. Vad gäller kompetens undrade man "om vi räcker till" och man menade att det gäller att se skillnad på bra och dåligt material där pappersprodukter bör urskiljas och någon form av kvalitetskontroll bör införas.

Räddningsverkets roll i det hela menade samtliga grupper skulle vara att ge kurser och utbildningar, utveckla metoder och arbetsmodeller, ordna träffar och vara ett bollplank. Dessutom bör SRV verka för enhetlighet.

Sammanfattande intryck från grupparbeten

Det finns ett stort förtroende för Räddningsverket ute i landet och det uppfattas som mycket positivt att få delta i verkets arbete som i detta fall. Det finns också ett stort behov av att få byta erfarenheter, gärna i mindre grupper så att många kan komma till tals. Alla var eniga om att kompetenskraven kommer att öka i framtiden och att SRV bör erbjuda mer utbildning och påbyggnader samt att minimikompetensen för brandsynerförrättare bör höjas. Det finns egentligen inga hinder att arbeta vidare på att utveckla brandsynen, eller vad den skall kallas i framtiden, men det bör ske i dialog med kommunerna, länsstyrelserna och intresserade organisationer och intresseföreningar. Räddningsverkets största roll utåt bör dock vara att verka för att stödja kommunerna och inåt att verka för enhetlighet i våra budskap.

Reflektioner

Med utgångspunkt i det Lars Fredholm kommit fram till och hans förslag till utvecklingsinsatser kan konstateras att mycket faktiskt har hänt de senaste 10 åren. Kompetensen hos brandsynerförrättarna har ökat, det förebyggande brandskyddsarbetet har fått en vidare innebörd och på många håll högre status. Många objektsinnehavare har börjat inse vikten av eget brandskyddsarbete och internkontroll. Ekonomiska besparingstider har lett fram till nya idéer och bättre tillvaratagande av resurser. Grannlandet i väster har infört skarpa brandskyddskrav, krav på intern brandskyddskontroll och dimensionering av förebyggande personal. Flera kommunala arbetsmodeller, varav många goda exempel, har vuxit fram samtidigt som Räddningsverket försöker följa, leda, påverka och/eller stödja utvecklingen.

Skall Räddningsverket kunna nå framgång i det breda förebyggande brandskyddsarbetet bör vi nog "rida" på den rådande trend vi varit med att skapa. Sprida de goda exemplen och se oss som den stödjande "spindeln i nätet" snarare än "loket" som drar vagnarna.

Räddningsverket bör kraftsamla inom ett par av de föreslagna områdena, sätta upp tydliga

inriktningsmål för såväl det breda förebyggande arbetet som för brandsyneverksamhet, erfarenhetsåterföring och utbildning. Kraften bör inriktas på, forskning, framtagande av förslag till arbetsmodeller, erbjudande av vidareutbildningar, samarbeten över olika gränser, spridande av goda exempel från kommunerna osv.

Förslag på arbetsinriktningar för Räddningsverket

1. Målformulering

Finna modell och metod för hur kommunerna kan arbeta med målformulering, utvärdering och uppföljning av sin verksamhet. Exempel kan hämtas från helt andra verksamheter, det viktiga är processen och att kommunerna medvetet, långsiktigt och på ett väl genomtänkt sätt genomför aktiviteter som sedan utvärderas och följs upp.

2. Utvecklad/fördjupad brandsyn

Finna goda exempel och modeller för hur fördjupad brandsyneverksamhet och brett förebyggande brandskyddsarbete kontra elementär brandsyn kan utvecklas. Brandsyneverksamheten relaterad till olika grad av komplicerade objekt bör också studeras. Brandsyneverksamheten bör också ställas i relation till övrigt förebyggande arbete som sker i kommunen t.ex. riskhantering, företagens internkontroller mm. Detta bör sedan tjäna som grund för Räddningsverkets översyn av brandsynfristerna.

Linköpings räddningstjänst har ett koncept som bör studeras. Samtidigt bör frågan diskuteras vidare inom nätverket Rbr-SBF samt inom Räddningsverket.

3. Brandsyn - gränsdragningar

En tolkning av lagens möjligheter och begränsningar att bedriva en "bredare" brandsyneverksamhet samt gränsdragningar mot bl.a. bygglagstiftningen bör göras.

Frågan bör belysas i den planerade utbildningshandboken om brandsyn. Boverket gör nu ett utkast till dokument för tolkning av byggnadsnämnds och räddningsnämnds roller i byggprocessen vilket kan komma att ge viss ledning.

4. Brandsyn i relation till annan verksamhet

Med utgångspunkt i lagtolkningen ovan bör brandsyn som företeelse sättas i relation till övrig verksamhet som bedrivs inom Räddningsverket och i relation till kommunernas övriga brand- och olycksförebyggande arbete. (hänger ihop med punkt 2).

5. Hjälpmedel

Satsa intensivt på att stödja kommunernas arbeten i uppbyggnaden och utvecklingen av den "nya" brandsynen via framtagande av allmänna råd, handböcker m.m. vilket varit ett dåligt samvete under många år.

6. Erfarenhetsåterföring

Hur kan goda exempel och forskningsrön m.m. spridas och hur kan ett varaktigt system byggas upp. Förutsättningar bör analyseras. Vidare bör förebyggande brandskyddsarbete på bredden liksom förståelse för brandsyneverksamheten in i samtlig kompetensutbildning.

7. Enad fasad utåt

Ett program för förebyggande verksamheten med interna mål liksom mål för samhällets förebyggande verksamheter bör tas fram och göras till ett redskap för Räddningsverket och kommunerna. Räddningsverket bör arbeta för att verka med gemensamma budskap utåt och ta del av andras erfarenheter.

Grupparbetsuppgift nr 1

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten.

En av dessa kraftsamlingsriktningar riktar sig mot att skapa medvetenhet om brandskyddsproblematik och ansvar hos ägare och innehavare.

Att diskutera:

- Hur upplevs olika ägare/innehavares inställning till brandskyddsfrågor?
- Hur kan räddningstjänsten ”marknadsföra brandskyddsbudskapet till ägare/innehavare”?
- Hur kommer brandsyneförrättaren i kontakt med ”rätt” personer?
- Finns det något att lära av ägare/innehavare vid brandsyn och i andra sammanhang?
- Hur hänger internkontroll av brandskyddet och brandsyn samman i dag och hur skulle det kunna utvecklas i framtiden?
- Hur kan ägare/innehavare uppmuntras att vidmakthålla, öka och arbeta aktivt med sitt brandskydd och vilken roll kan räddningstjänsten ha i det arbetet?
- Vad innebär begreppen ”fördjupad” respektive ”elementär” brandsyn för dig?
- Är det dags att skrota begreppet brandsyn och bredda det förebyggande arbetet till att omfatta en bredare verksamhet och tillsyn?
- Hur skulle en sådan verksamhet i så fall kunna bedrivas?
- Finns det goda exempel ni vill dela med er till övriga deltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Grupparbetsuppgift nr 2

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten.

En av kraftsamlingsinriktningarna handlar om kompetens- och verksamhetsutveckling för räddningstjänstens personal som arbetar med förebyggande verksamhet.

Att diskutera:

- Behov av kompetens hos framtidens brandsyneförrättare - kundens förväntningar
- Hur skall kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte ske i framtiden?

- Hur bedriver ni brandsyn i dag jämfört med för 10 år sedan?
- Vilka är de viktigaste "verktygen" och kunskaperna en brandsyneförrättare bör ha med sig i sin yrkesutövning?
- Hur vidmakthåller och utvecklar du som brandsyneförrättare din kompetens?
- Sker samarbeten i olika former, i så fall hur eller hur skulle samarbeten kunna utvecklas?
- Har brandsyneförrättare i regel rätt kompetens?
- Utnyttjas erfarenheter från brandsyneverksamheten i övrig verksamhet inom räddningstjänsten?
- Skulle fler av räddningstjänstens personal behöva förebyggandeutbildning och hur skulle en "utbildningstrappa" i förebyggande kunna se ut?
- Hur skulle personal enligt "utbildningstrappan" kunna nyttjas inom det breda brandförebyggande arbetet?
- Kan fler delta i brandsyneprocessen och hur skulle detta kunna se ut?
- Finns det utbildningsbitar som saknas i dagens förebyggandeutbildningar?
- Hur skulle erfarenhetsutbyte på bredden kunna se ut och hur skulle ett erfarenhetsåterföringssystem kunna byggas upp?
- Hur skulle du vilja se det förebyggande brandskyddsarbetet och brandsyn bedrivs om 10 år?
- Hur skall Räddningstjänsten kunna bevara och höja kvalitén inom området brandsyn (privatiering-myndighetsutövning-samhällets och kundens förväntningar)
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Grupparbetsuppgift nr 3

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten.

En av kraftsamlingsinriktningarna handlar om den kommunala målstrukturen för den förebyggande verksamheten inom räddningstjänstens ansvarsområde och hur tydliga och väl genomtänkta mål kan användas som instrument för att styra och utvärdera sin verksamhet.

Att diskutera:

- Vilka mål har ni för räddningstjänstens verksamhet, särskilt avseende den förebyggande verksamheten?
- Hur kan man arbeta med målstyrning inom den förebyggande verksamheten och, för räddningstjänsten i övrigt och inom kommunen?
- Är målstyrning över huvud taget något tillämpligt för den förebyggande verksamheten?
- Vilka mål kommer finnas redovisade för kommunens förebyggande verksamhet i er nya räddningstjänstplan 1997 (enl SRVs allmänna råd om rätj.plan 1995:3)?
- Hur skulle en målstruktur kunna användas i det vardagliga förebyggande arbetet?
- Kan uppföljnings- och utvärderingsarbete ske utifrån målen?
- Hur skulle man konkret kunna arbeta med målstyrning, finns det arbetsmodeller att följa?
- Kan ni finna exempel på någon målformulering som går att följa upp och utvärdera, både mål på kort sikt och på längre sikt?
- Hur kan olika målformuleringar se ut på olika nivåer?
- Kan exempel och arbetsmodell hämtas från vitt skilda verksamheter?
- Vilka metoder kan man använda?
- Hur kan arbetet göras, vad skall mätas, utvärderas och observeras?
- Hur kan resultaten analyseras, tolkas och rapporteras?
- Skulle räddningstjänstens personal behöva någon form av utbildning eller redskap för att arbeta med målstyrning?
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Grupparbetsuppgift nr 4

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten.

En av kraftsamlingsinriktningarna handlar om integrering av räddningstjänstens förebyggande och skadeavhjälpande verksamheter.

Att diskutera:

- Är det vanligt att förebyggande och skadeavhjälpande verksamheter integreras i dag?
- Hur skulle en ökad samordning kunna komma till stånd?
- Vilka hinder kan finnas mot att integrera verksamheterna, både lagstiftningsmässigt och i övrigt?
- Hur kan man göra hela kåren intresserad av förebyggande arbete?
- Vilken typ av förebyggande brandskyddsarbete kan man överlåta åt olika personer inom kåren?
- Finns det några samordningsvinster att göra och i så fall vika?
- Finns det ekonomiska vinster att göra?
- Har ni märkt av någon trend av ökat intresse för förebyggande brandskyddsarbete inom kåren, hos politiker eller andra och för ökat förebyggande olycksfallsarbete inom kommunen?
- Hur kan de olika ”pusselbitarna” av förebyggande arbeten passas ihop och motiveras i förhållande till skadeavhjälpande verksamhet?
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Grupparbetsuppgift nr 5

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsynverksamheten.

En av kraftsamlingsinriktningarna handlar om att skapa ett sammanhållande begrepps-system för den förebyggande verksamhetens hantering som kan hjälpa räddningstjänstens aktörer formulera mål, prata med varandra i olika nivåer (centralt, regionalt, lokalt), att prata med politiker och för att utforma organisationen och verksamheten.

Att diskutera:

- Råder det oenighet mellan och inom olika aktörers verksamhetsområden över begrepp inom det förebyggande området?
- Hur skulle ni vilja beskriva en modell över sammanhållande begreppssystem för den kommunala räddningstjänstens verksamhetsområden i smått och stort?
- Hur skulle praktiskt arbete enligt er modell kunna utföras på olika nivåer och hur hänger det samman?
- Vilken roll, innebörd och relation har begrepp som riskhantering, riskanalys, riskinventering, brandsyn, brandskydd, tillsyn, systemsyn, helhetssyn, förebyggande och skadeavhjälpande för dig?
- Hur kan olika ansvarsområden definieras och avgränsas?
- Vilka förebyggande verksamheter ligger på räddningsnämndens ansvar och var går gränsdragningar mot andras ansvarsområden?
- Hur står tillsyn enligt 54§ i räddningstjänstlagen i relation till annan tillsynsverksamhet som brandsyn, kontroll av brandskyddet i samband med sotning och tillsyn enl lagstiftningen om brandfarliga och explosiva varor och vari består denna ”övriga” tillsyn?
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket

Grupparbetsuppgift nr 6

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten och ett stort antal utvecklingsförslag inom olika områden. Ett förslag är att utveckla tankar och modell för hur kommunernas riskinventeringar och riskanalyser kan användas i det förebyggande arbetet.

Att diskutera:

- Hur bedrivs riskanalysarbete i kommunerna i dag?
- Vilket mål och syfte har kommunen med riskanalysarbetet?
- Vilka aktörer är ansvariga respektive deltar i arbetet?
- Vad används framtaget arbetsresultat till?
- Vilken sorts redovisning och vidare arbeten görs utifrån arbetsresultaten?
- Arbetar man i regel på ett riktigt sätt eller har ni förslag på förändringar?
- Hur ser ni på riskanalysarbetet och arbetsresultaten i förhållande till övrigt förebyggande arbete i kommunen, inom särskilda objekt och inom kåren?
- Vilken roll har räddningstjänstens personal i dag och hur kommer den att se ut i framtiden?
- Vilken relation finns i dag och i morgon mellan riskhanteringsarbetet och brandsyneverksamheten?
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Grupparbetsuppgift nr 7

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten och ett stort antal utvecklingsförslag inom olika områden. Ett förslag är att analysera räddningstjänstlagen och dess gränsdragningar för den förebyggande verksamheten samt att studera brandförebyggande verksamhet i relation till annan verksamhet på kommunal, regional och central nivå.

Att diskutera:

- PBL och nya byggförfarandeprocessen kontra räddningsnämndens ansvarsområden och brandsyn i framtiden?
- Myndighetsroll kontra konsulting?
- Möjligheter att vidga räddningstjänstens verksamhetsområde?
- Rollfördelning SRV, länsstyrelsen, kommunen, räddningsnämnden vad gäller brandsyn och övrig tillsyn enligt räddningstjänstlagstiftningen?
- Brandsyn kontra internkontroll av brandskyddet?
- Räddningstjänstens förebygganderoll om 10 år?
- Hur skall det förebyggande brandskyddsarbetet och brandsyneverksamheten utvecklas i förhållande till annan verksamhet som bedrivs på olika nivåer?
- Kan brandsyn bedrivas i samverkan med andra myndigheters tillsyneverksamhet och i så fall hur?
- Hur kan erfarenheter dras och utnyttjas från annan verksamhet som brandutredningar, utryckningsverksamhet, information, utbildning, riskanalysarbete och tillsyn på olika nivåer?
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Grupparbetsuppgift nr 8

Lars Fredholm har föreslagit sju kraftsamlingsriktningar för den framtida utvecklingen av brandsyneverksamheten och ett stort antal utvecklingsförslag inom olika områden. Ett förslag är att utveckla en modell för fördjupad och systeminriktad brandsyn eller risk - och skyddsanalys för vissa typer av objekt och mer av typen elementär brandsyn för mindre komplicerade objekt.

Att diskutera:

- Finns det behov av att revidera nuvarande brandsynefrister?
- Hur skulle "styrningen" av frister kunna se ut i framtiden?
- Behöver brandsynen utvecklas till att bli mer objektsrelaterad?
- Vad anser ni om Lars Fredholms förslag på sidorna 72-75 om utvecklingsförslag beträffande byggnader och anläggningar med problemkomplexitet av typ A, B, C och D?
- Hur ser ni på en utveckling av fördjupad brandsyn, var finns hinder, gränser och vinster?
- Vilken kompetens kommer att krävas i framtiden om brandsynen utvecklas enligt ovan?
- Vilken roll kommer samverkan spela i framtiden vad gäller större komplicerade objekt, erfarenhetsutbyte samt kompetens- och resursutnyttjande?
- Elementär respektive fördjupad brandsyn vid vilka typer av objekt?
- Åt vilket håll skall brandsynen utvecklas och hur skall vi göra det gemensamt?
- Brand- och olycksförebyggande arbete om 10 år?
- Finns det goda exempel och idéer att dela med sig till övriga konferensdeltagare?
- Vilken roll har Räddningsverket för er i utvecklandet av den förebyggande verksamheten och vilka förväntningar har ni på verket?

Deltagarförteckning

Seminarium Metodutveckling brandsyn

Räddningsverkets skola i Rosersberg 1996-03-27

Organisation	Namn	Adress
Bollnäs Räddningstjänst	Kent Bengtsson	Framnäsvägen 3 821 43 Bollnäs
Botkyrka Brandförsvaret	Per Dahlberg Nils Svensson	Tunagårdsv. 4 147 43 Tumba
Gotlands Räddningstjänst	Hans Erik Tägt Anders Buskas	Katrinelund 621 81 Visby
Gästrikens Räddningstjänst	Erik Törnkvist Ola Käll Torbjörn Wickman Mats Carlsson	Hamntorget 8 803 10 Gävle
Järfälla-Upplands-Bro Räddningstjänst	Per-Åke Lilja	Hästskovägen 86 175 39 Järfälla
Lidingö Brandförsvaret	Fredrik Hjort Claes Looft Dan Hallman	Vasavägen 62 181 41 Lidingö
Länsstyrelsen Härnösand	Jan-Erik Eriksson Anders Nordin	Försvarsenheten 871 86 Härnösand
Militärhögskolan Karlstad	Lars Fredholm	MHS/LI-K Järnväggsgatan 6 652 25 Karlstad
Nacka Brandförsvaret	Stefan Wesley	131 81 Nacka
Nyköpings Räddningstjänst	John Johansson	Kungsgatan 2 611 31 Nyköping
Räddningsverket	Ingvar Hjerm Ulf Lindén Cecilia Lidberg Mette Lindahl Olsson	Räddningsskolan 195 04 Rosersberg Karolinen 651 80 Karlstad
Sala Heby Räddningstjänst	Åke Broman PerErik Pettersson	Väsbygatan 1 733 38 Sala
SBF	Lars Rang	115 87 Stockholm
Sigtuna Brandförsvaret	Bo Bergenwall	195 85 Märsta
Solna-Sundbybergs Brandförsvaret	Liisa Honkaranta Fredrik Eriksson	Ekenbergsvägen 87 171 45 Solna
Sprängämnesinspektionen	Åke Persson	Box 1413 171 27 Solna

Stockholms Brandförsvär	Ken Bergström Lars Hjelmberg Rolf Sjöström Sven Sandberg Tommy Krantz Bo Wahlström Bengt Wall Ulf Holm	Brand- och befolknskyddsavd Malmskillnadsgatan 64 111 83 Stockholm
Södertälje Brandförsvär	Tommy Persson	Fack 151 89 Södertälje
Södra Roslagens Brandförsvärsförbund	Lars-Olof Bergman Ola Holmberg Bertil Persson Mikael Lundh	Box 21 09 183 02 Täby
Västerås Brandkår	Alf Petersson Peter Svensson Patrik Oxelgren	721 87 Västerås
Östhammars Räddningstjänst	Thor-Ulf Karlsson	Gamelbygatan 12 742 34 Östhammar

Deltagarförteckning

Seminarium Metodutveckling brandsyn

Räddningsverkets skola i Sandö 1996-03-28

Organisation	Namn	Adress
Hudiksvalls Räddningstjänst	Göran Bergsman	Håstaängsvägen 824 40 Hudiksvall
Härnösands Räddningstjänst	Rolf Melin	Hovsgatan 22 871 31 Härnösand
Kramfors Räddningstjänst	Kjell Lundbom	Box 47 872 01 Kramfors
Krokoms Räddningstjänst	Sören Thuresson	835 80 Krokoms
Militärhögskolan Karlstad	Lars Fredholm	MHS/LI-K Järnvägsgatan 6 652 25 Karlstad
Räddningsverket	Torbjörn Jansson Anna Carlin Åke Bergström Mette Lindahl Olsson	Räddningsskolan Sandö 872 64 Sandöverken Karolinen 651 80 Karlstad
SBF	Lars Rang	115 87 Stockholm
Sollefteå Räddningstjänst	Svante Hedström	Skärvsta 881 33 Sollefteå
Sundsvalls Räddningstjänst	Thomas Öhm Hans-Olov Wahlberg Jörgen Nygren	Björneborgsgatan 40 854 60 Sundsvall
Säkerhetspartner AB	Mikael Bergfelt	Bryggarg. 35 904 33 Umeå
Umeå Brandförsvaret	Lars Tapani Stefan Dahlgren	Signalvägen 14 901 84 Umeå
Ånge Räddningstjänst	Lennart Falk	Box 500 841 00 Ånge
Örnsköldsviks Räddningstjänst	Arne Persson Bo Wiberg Lars Edstedt	Korsgatan 2 891 35 Örnsköldsvik
Östersunds Räddningstjänst	Staffan Malmgren Tommy Olsson	Regementsgatan 23 831 41 Östersund

Deltagarförteckning

Seminarium Metodutveckling brandsyn

Räddningsverkets skola i Revinge 1996-04-02

Organisation	Namn	Adress
Bromölla Räddningstjänst	Sven Nilsson	Storgatan 48 295 31 Bromölla
Båstads Räddningstjänst	Uno Henningsson Ove Persson	Ängelholmsvägen 19 269 31 Båstad
Eslövs Räddningstjänst	Hans Bosma Hans-Erik Jönsson	Eslövs kommun 241 80 Eslöv
Falkenbergs Räddningstjänst	Beng-Ove Ohlsson Stig Svensson Bernt-David Andersson	Holgersgatan 8 311 30 Falkenberg
Gislaveds Räddningstjänst	Pär Liljekvist Börje Karlsson	Stegvägen 1 332 92 Gislaved
Gnosjö Räddningstjänst	Bengt Möller Thorsten Persson	Storgatan 15 335 80 Gnosjö
Halmstads Räddningstjänst	Carl-Gustaf Nilsson Magnus Ericson	Kristinehedsvägen 2 302 44 Halmstad
Helsingborgs Brandförsvär	Ulf Johansson Mats Rosander	Södergatan 119 252 27 Helsingborg
Hässleholms Räddningstjänst	Anders Nählstedt Lars-Åke Jönsson	Kommendörsgatan 281 35 Hässleholm
Höörs Räddningstjänst	Göran Johansson	Rundgatan 9 243 21 Höör
Kalmar Räddningstjänst	Micael Carlsson Lars Strandh	Box 150 391 21 Kalmar
Karlskrona Räddningskår	Tommy Fransson	Blekingegatan 1 371 34 Karlskrona
Kristianstads Räddningstjänst	Niclas Trimark Eve Persson	Ringvägen 20 291 54 Kristianstad
Kävlinge Räddningstjänst	Lars Rymark	Fågel Fenix väg 5 204 21 Löddeköpinge
Laholms Brandförsvär	Gösta Söderlind Åke Eriksson	Stämmovägen 1 312 34 Laholm
Lessebo Räddningstjänst	Bengt Ericsson	Box 13 360 50 Lessebo
Lomma Räddningstjänst	Sven Boberg Tommy Olsson	Poppelgatan 2 234 81 Lomma
LTH Brandteknik	Stefan Särdaqvist	Box 118 221 00 Lund

Lunds Brandförsvär	E-M Abrahamsson Anders Eriksson Per Björkman	Glimmervägen 12A 224 78 Lund
Länsstyrelsen Kristianstad	Sven Jönsson Lena Rossander	Försvarsenheten 291 86 Kristianstad
Länsstyrelsen Malmö	Christer Andersson Claes Tornell Elsa von Poehl Kristina Cinto	205 15 Malmö
Militärhögskolan	Lars Fredholm	MHS/LI-K Järnvägsgatan 6 652 25 Karlstad
Osby Räddningstjänst	Cerny Lundström	N.Infartsgatan 23 283 34 Osby
Oskarhamns Räddningstjänst	Lennart Fager Gunnar Olsson	Farmaregatan 6 572 36 Oskarhamn
Ronneby Räddningstjänst	Jan Wiström	Box 104 372 22 Ronneby
Räddningsverket	Kaj Bäckström Tommy Törling Patrik Fahlström Rune Arvidsson Jörgen Hallberg Lars Ekberg	Räddningsskolan 247 81 Södra Sandby Karolinen 651 80 Karlstad
SBF	Lars Rang	115 87 Stockholm
Skurups Räddningstjänst	Göran Norberg	Jakobsgatan 5 274 37 Skurup
Staffanstorps Räddningstjänst	Michael Marklund Kjell-Olov Persson	Kometvägen 1 245 34 Staffanstrorp
Svedala Räddningstjänst	Bo Hansson Lars -Göran Svensson Ingemar Svensson	Sjödikenvägen 2 233 35 Svedala
Uppvidinge Räddningstjänst	Göte Stigemyr Thomas Ljunggren	Box 59 360 70 Åseda
Värnamo Räddningstjänst	Staffan Hjalmarsson Björn Nyström	Lundbyvägen 1 331 53 Värnamo
Växjö Räddningstjänst	Tomas Wrååk Ulf Netz	Box 1222 351 12 Växjö
Älmhults Räddningstjänst	Jan-Åke Andersson	Box 500 343 23 Älmhult
Ängelholms Räddningstjänst	Christian Svärd Jan Magnusson	Östra vägen 11 262 51 Ängelholm

Ölands Räddningstjänst	Lars Malmgren	Box 11 386 22 Färjestaden
Örkelljunga Räddningstjänst	Bengt Eriksson Arne Bengtsson	Järnvägsgatan 10 286 33 Örkelljunga

Deltagarförteckning

Seminarium Metodutveckling brandsyn

Räddningsverket i Karlstad 1996-04-03

Organisation	Namn	Adress
Arboga Räddningstjänst	Tage Andersson	Oljevägen 1 732 48 Arboga
Faluns Räddningstjänst	Lasse Worander Mats Hedlund Markus Sandvik	Lugnetleden 3 791 38 Falun
Hagfors kommun	Stellan Lundqvist Gösta Agnestam	Räddningstjänstadv. 683 80 Hagfors
Hällefors Räddningstjänst	Ralf Eriksson Åke Wikström	Brandgatan 1 712 93 Hällefors
Karlskoga-Degerfors Räddningstjänst	Göte Reinoldsson Manne Ring Örjan Thorné	Bangatan 9-11 691 83 Karlskoga
Karlstads Brandförsvär	Jan-Erik Öst Hans Ericsson Charlotte Jeppsson Urban Söderberg	Räddningscenter Sandbäcken 653 40 Karlstad
Kils Räddningstjänst	Karl-Ove Karlsson	Box 88 665 23 Kil
Kristinehamns Räddningstjänst	Lennart Larsson Sven-Erik Andersson	Hamnvägen 3 681 84 Kristinehamn
Kumla Räddningstjänst	Kenneth Haglund	692 80 Kumla
Lerums Räddningstjänst	Håkan Nygren	Alingsåsvägen 64 443 60 Stenkullen
Lindesbergs Räddningstjänst	Mats Tengvall	Kristinavägen 20 711 30 Lindesberg
Linköpings Räddningstjänst	Christer Carlsson Krister Fält Agne Gardell Jonas Petri	Box 1255 581 12 Linköping
Länsstyrelsen P län	Ingemar Karlsson	Civil beredskap 462 82 Vänersborg
Länsstyrelsen S län	Inga Carlsson Dunn Inger Jonsson	Beredskapsenheten 651 86 Karlstad
Malmö Brandkår	Kent Gabrielsson Claes Lundgren	Box 4434 20315 Malmö
Malungs Räddningstjänst	Hasse Andersson	Förrådsvägen 1 78234 Malung

Militärhögskolan	Lars Fredholm	MHS/LI-K Järnvägsgatan 6 652 26 Karlstad
Motala Räddningstjänst	Anders Åberg	Drottninggatan 50 591 31 Motala
Munkfors Räddningstjänst	Sven Grankvist Börje Olsson	Stålvägen 2 684 92 Munkfors
Nora Räddningstjänst	Jan-Erik Fredin Björn Persson	Malmgatan 3 713 30 Nora
Räddningsverket	Ulf Norgren Eleonor Storm Omar Harrami Ingvar Hansson Jan-Erik Gustavsson Klas Helge Jörgen Hallberg Elisabeth Söderberg Pierre Strid Martin Kylefors Stefan Carlqvist Claes Nicklasson Stefan Svensson Mette Lindahl Olsson	Karolinen 651 80 Karlstad
SBF	Lars Rang	115 87 Stockholm
Sotenäs Räddningstjänst	Kurt Olsson	456 80 Kungshamn
Sunne Räddningstjänst	Holger Neij	Villagatan 13 686 35 Sunne
Torsby Räddningstjänst	Bengt Carlsson Ulf Jacobsen	Box 501 685 29 Torsby
Vansbro Räddningstjänst	Rolf Hellberg	Tullgatan 1 780 50 Vansbro
Vingåkers Räddningstjänst	Bengt Öberg Roger Larsson	Storgatan 36B 643 30 Vingåker
Årjängs Räddningstjänst	Roger Jansson Anna Eliasson	Storgatan 31 672 31 Årjäng
Örebro Brandkår	Gunnar Bergström Ulf Smedberg	Box 311 00 701 35 Örebro

Deltagarförteckning

Seminarium Metodutveckling brandsyn

Räddningsverkets skola i Skövde 1996-04-18

Organisation	Namn	Adress
Alingsås Räddningstjänst	Staffan Rystedt Larsove Kämpe	Tomasgårdsvägen 1 441 39 Alingsås
Aneby Räddningstjänst	Tommy Gustafsson	Industrigatan 21 578 33 Aneby
Eksjö Räddningskår	Lars Svensson Willy Andersson	Västerlånggatan 21 575 32 Eksjö
Falköpings Räddningstjänst	Gunnar Svensson	Leidfalegatan 4 521 41 Falköping
Göteborg-Mölndals Räddningstjänst	Anders Johansson Ingvar Svensson Hans Olsson Lars Brage Ronny Berndtsson Tore Bohman Erland Gustavsson	Box 5204 402 24 Göteborg
Halmstads Brandförsvaret	Lars Fredin	Kristinehedsvägen 2 302 44 Halmstad
Herrljunga Räddningstjänst	K.G. Björkdahl	Box 201 524 23 Herrljunga
Härryda-Partille Räddningstjänstförbund	Gösta Ivarsson Lars-Åke Liljengren	Nya Öjersjövägen 2 433 50 Partille
Kungälv's Räddningstjänst	Kjell Bjulemar Tage Larsson	Enbärsvägen 2 442 21 Kungälv
Lidköpings Brandförsvaret	Kjell Magnusson Bengt Thiger Christer Karlsson Hans Björklund Torbjörn Götenstedt	Tornväktargatan 2 531 57 Lidköping
Lysekils Räddningstjänst	Ronny Järphag	Lysekils kommun 453 80 Lysekil
Mariestads Räddningstjänst	Fredrik Linusson Leif André	Box 10 542 21 Mariestad
Militärhögskolan	Lars Fredholm	MHS/LI-K Järnvägsgatan 6 65225 Karlstad
Munkedals Räddningstjänst	Lars-Inge Einarsson Lars Bjurström	Klockvägen 9 455 30 Munkedal

Nässjö Räddningstjänst	Alf Karlsson	Brogatan 1A 571 31 Nässjö
Räddningsverket	Eleonor Storm Ulf Norgren Ola Åkesson Claes Malmqvist Rune Eriksson Anders Olsson	Karolinen 651 80 Karlstad Räddningsskolan Box 96014 541 06 Skövde
SBF	Birger Lennmalm	Brand och Riskteknik Box 2097 411 02 Sävedalen
Skara Brandförsvär	Kent Holmberg Lennart Bjerke	Axvallagatan 1 532 88 Skara
Skövde Brandförsvär	Thomas Andersson Eilert Carlsson Stig Thorell	Majorsgatan 1 541 40 Skövde
Sotenäs Räddningstjänst	Mårten Persson	456 80 Kungshamn
Södra Älsborgs Rätj.förb.	Bo Molin Håkan Rönnqvist Kjell Wahlbeck	Olofsholmsg 12 502 39 Borås
Tjörns Räddningstjänst	Hasse Wikberg	Enebacken 1 471 33 Skärhamn
Tranås Räddningstjänst	Bo Akterin	573 82 Tranås
Töreboda Räddningstjänst	Göran Eriksson Christer Olsson	Storgatan 25 545 30 Töreboda
Vårgårda Räddningstjänst	Stig Glaas Ragnar Arvidson	Föreningsgatan 2 447 31 Vårgårda

Räddningsverkets bibliotek
Karlstad



26152003663

Beställningsnummer: P21-159/96
Tfn 054-10 42 86, fax 054-10 42 10



Ps *g

Sammanfattning